

Přílohy

Příloha A: Seznam tabulek	63
Příloha B: Seznam obrázků.....	64
Příloha C: Žádost o provedení a zpracování kazuistiky na gynekologickém oddělení (vzor)	72
Příloha D: Ošetřovatelská anamnéza	73
Příloha E: Edukační brožura po hysterektomii.....	74

Příloha A: Seznam tabulek

Tabulka A 1: Počet operací za rok 2009-2010 a jejich indikace	65
Tabulka A 2: Počet operací za rok 2007-2008 a jejich indikace	65
Tabulka A 3: Počet operací za rok 2005-2006 a jejich indikace	66
Tabulka A 4: Počet operací za rok 2003-2004 a jejich indikace	66
Tabulka A 5: Počet operací za rok 2001-2002 a jejich indikace	67
Tabulka A 6: Počet operací za rok 2000 a jejich indikace	67
Tabulka A 7: Klimakterický syndrom	68
Tabulka A 8: Komplikace LAVH za rok 2010 v ČR.....	69

Příloha B: Seznam obrázků

Obrázek B 1: Ženské vnitřní pohlavní orgány	70
Obrázek B 2: Typy myomů dělohy	70
Obrázek B 3: Typy incizí při gynekologických operacích.....	71
Obrázek B 4: Cviky na posilování pánevního dna	71

Tabulky

Tab.3 Hysterektomie: Základní údaje (1.část: 2009-2010)										
	2010					2009				
	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH
Operace										
celkem za rok	3173	38	196	0	3	3303	24	81	64	24
celkem procentuálně za rok	93,0	1,1	5,7	-	0,1	94,5	0,7	2,3	1,8	0,7
počet pracovišť	50	2	11	0	1	53	3	7	2	3
procentuálně počet pracovišť	100,0	4,0	22,0	-	2,0	100,0	5,7	13,2	3,8	5,7
Indikace	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Myomatozní děloha	60	53	23	-	-	48	21	41	25	-
Děložní krvácení	16	24	19	-	-	20	46	25	19	-
Adnexální rezistence	4	5	1	-	-	6	0	0	8	-
Chorobné hrdlo děložní	7	13	8	-	-	7	17	19	9	-
Nesestupující děloha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Adheze nebo endometrióza	3	3	1	-	-	4	0	4	0	-
Odstranění adnex	4	5	0	-	-	8	17	3	5	-
CA děložního hrdla	1	0	6	-	67	1	0	1	2	46
CA děložního těla	4	0	17	-	33	2	0	7	2	54
Jiné	6	0	15	-	-	7	0	1	31	-

Tabulka A 1: Počet operací za rok 2009-2010 a jejich indikace (Zdroj: Registr Komplikací gynekologické laparoskopie)

Tab.3 Hysterektomie: Základní údaje (2.část: 2007-2008)										
	2008					2007				
	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH
Operace										
celkem za rok	2778	42	82	8	21	3633	269	89	3	31
celkem procentuálně za rok	94,8	1,4	2,8	0,3	0,7	82,3	6,1	2,0	0,1	0,7
počet pracovišť	43	4	7	3	4	53	3	6	2	4
procentuálně počet pracovišť	100,0	9,3	16,3	7,0	9,3	100,0	5,7	11,3	3,8	7,5
Indikace	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Myomatozní děloha	48	31	26	0	-	51	80	60	0	-
Děložní krvácení	18	29	27	0	-	16	3	17	0	-
Adnexální rezistence	4	5	4	0	-	6	0	0	0	-
Chorobné hrdlo děložní	9	5	7	63	-	9	0	11	0	-
Nesestupující děloha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Adheze nebo endometrióza	2	0	0	0	-	4	12	3	0	-
Odstranění adnex	6	0	0	0	-	7	0	1	33	-
CA děložního hrdla	1	12	2	0	90	1	1	1	0	94
CA děložního těla	nesledováno									
Jiné	6	19	33	0	-	6	0	6	67	-

Tabulka A 2: Počet operací za rok 2007-2008 a jejich indikace (Zdroj: Registr Komplikací gynekologické laparoskopie)

Tab.3 Hysterektomie: Základní údaje (3.část: 2005-2006) %										
	2006					2005				
	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH
Operace										
celkem za rok	4212	80	82	3	36	4062	49	126	0	72
celkem procentuálně za rok	95,4	1,8	1,9	0,1	0,8	94,3	1,1	2,9	-	1,7
počet pracovišť	62	4	9	2	3	61	5	7	0	4
procentuálně počet pracovišť	100,0	6,5	14,5	3,2	4,8	96,8	7,9	11,1	-	6,3
Indikace										
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Myomatozní děloha	56	59	50	67	-	58	61	53	-	0
Děložní krvácení	20	13	18	0	-	18	18	26	-	0
Adnexální rezistence	6	15	4	0	-	6	4	0	-	0
Chorobné hrdlo děložní	7	4	11	33	-	8	6	17	-	17
Nesestupující děloha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Adheze nebo endometrióza	4	5	5	0	-	6	2	2	-	0
Odstranění adnex	5	0	1	0	-	9	0	0	-	0
CA děložního hrdla	1	0	0	0	94	nesledováno				
CA děložního těla	nesledováno									
Jiné	1	0	0	0	94	8	0	4	-	83

Tabulka A 3: Počet operací za rok 2005-2006 a jejich indikace (Zdroj: Registr Komplikací gynekologické laparoskopie)

Tab.3 Hysterektomie: Základní údaje (4.část: 2003-2004)										
	2004					2003				
	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH
Operace										
celkem za rok	2279	102	270	5	10	3909	168	120	3	66
celkem procentuálně za rok	85,5	3,8	10,1	0,2	0,4	91,6	3,9	2,8	0,1	1,5
počet pracovišť	43	6	8	1	2	66	7	11	2	8
procentuálně počet pracovišť	97,7	13,6	18,2	2,3	4,5	100,0	10,6	16,7	3,0	12,1
Indikace										
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Myomatozní děloha	63	57	52	80	10	71	56	61	0	0
Děložní krvácení	13	19	14	0	0	14	17	26	33	0
Adnexální rezistence	5	10	9	0	0	7	13	2	0	0
Chorobné hrdlo děložní	10	8	1	0	0	9	6	3	0	42
Nesestupující děloha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Adheze nebo endometrióza	4	2	6	0	0	6	5	2	0	5
Odstranění adnex	6	2	2	20	0	6	2	0	0	0
CA děložního hrdla	nesledováno									
CA děložního těla	nesledováno									
Jiné	4	2	6	0	90	6	1	4	0	56

Tabulka A 4: Počet operací za rok 2003-2004 a jejich indikace (Zdroj: Registr Komplikací gynekologické laparoskopie)

Tab.3 Hysterektomie: Základní údaje (5.část: 2001-2002)

	2002					2001				
	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH	LAVH	LH	TLH	LSH	LARVH
Operace										
celkem za rok	2851	144	116	4	38	3018	117	150	9	21
celkem procentuálně za rok	90,4	4,6	3,7	0,1	1,2	91,0	3,5	4,5	0,3	0,6
počet pracovišť	58	5	6	1	2	58	4	5	4	1
procentuálně počet pracovišť	100,0	8,6	10,3	1,7	3,4	100,0	6,9	8,6	6,9	1,7
Indikace	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Myomatozní děloha	10	13	17	0	0	63	57	47	44	
Děložní krvácení	7	12	9	0	0	11	16	38	11	
Adnexální rezistence	8	6	3	0	34	7	3	0	33	
Chorobné hrdlo děložní	6	4	3	0	0	8	5	7	0	
Nesestupující děloha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Adheze nebo endometrióza	4	0	0	0	0	5	6	5	0	
Odstranění adnex	4	2	2	0	66	7	0	0	0	
CA děložního hrdla	nesledováno									
CA děložního těla	nesledováno									
Jiné	0	0	0	0	0	3	15	1	44	

Tabulka A 5: Počet operací za rok 2001-2002 a jejich indikace (Zdroj: registr Komplikací gynekologické laparoskopie)
Tab.3 Hysterektomie: Základní údaje (6.část: 2000)

	2000			
	LAVH	LH	TLH	LSH
Operace				
celkem za rok	2425	186	67	7
celkem procentuálně za rok	90,3	6,9	2,5	0,3
počet pracovišť	56	6	3	5
procentuálně počet pracovišť	97,0	10,0	5	9
Indikace	[%]	[%]	[%]	[%]
Myomatozní děloha	65	66	69	57
Děložní krvácení	16	31	27	2
Adnexální rezistence	7	8	0	0
Chorobné hrdlo děložní	8	18	2	0
Nesestupující děloha	4	6	0	0
Adheze nebo endometrióza	9	8	12	14
Odstranění adnex	11	5	0	0
CA děložního hrdla	nesledováno			
CA děložního těla	nesledováno			
Jiné	3	7	2	0

Tabulka A 6: Počet operací za rok 2000 a jejich indikace (Zdroj: Registr Komplikací gynekologické laparoskopie)

Postižený systém	Klinický obraz	Postižený systém	Klinický obraz
Vazo-motorický	<ul style="list-style-type: none"> ▪ návaly horka ▪ záchvaty pocení ▪ palpitace (bušení srdce) ▪ nevolnost ▪ parestezie (nepříjemný pocit brnění, svědění či pálení kůže) 	Urogenitální	<ul style="list-style-type: none"> ▪ atrofie ▪ dyspareunie ▪ kolpitida ▪ inkontinence moči ▪ infekty močových cest
Psychický	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poruchy spánku ▪ podrážděnost ▪ únava ▪ apatie ▪ deprese ▪ zapomnětlivost ▪ úzkost 	Pohybový	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osteoporóza ▪ fraktury ▪ bolesti kloubů ▪ bolesti svalů
Kožní	<ul style="list-style-type: none"> ▪ suchost ▪ ztráta turgoru ▪ vypadávání vlasů 	Cévní	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skleróza cév ▪ riziko infarktu

Tabulka A 7: Klimakterický syndrom (Zdroj: Svěráková, 2011, s. 25)

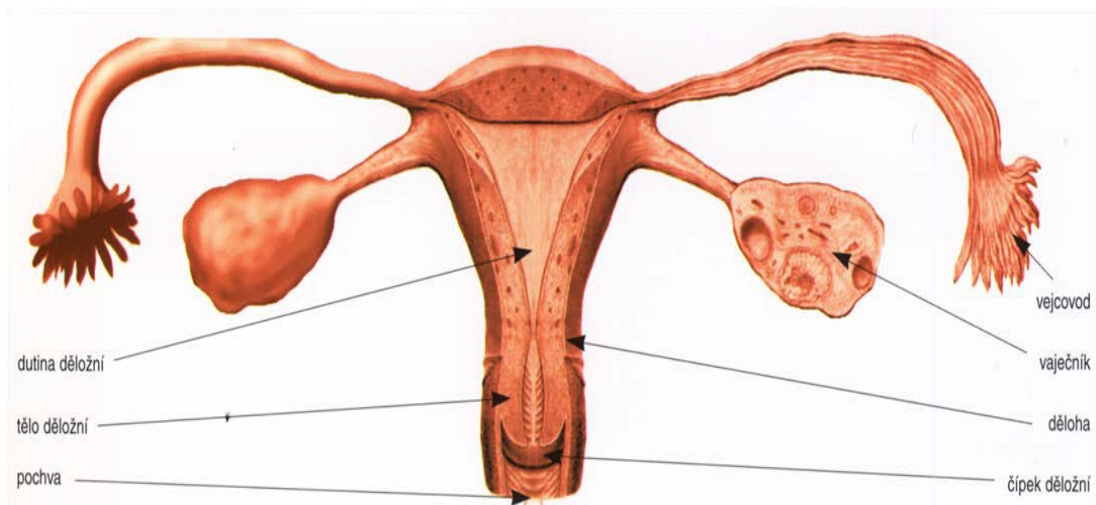
Tab.2 LAVH: Komplikace (1.část: 2007 - 2010)

	ČR 2010		
	počet	‰	%
Poranění trokárem	18	5,4	
Dolní epigastrické cévy	13	3,9	
Iliakální cévy, aorta, dolní dutá žíla	0	0,0	
Střevo	5	1,5	
Poranění ureteru	1	0,3	
Bipolární koagulace	0	0,0	
Unipolární koagulace	0	0,0	
Lineárním staplerem	0	0,0	
Jiné	1	0,3	
Poranění močového měchýře	17	5,1	
Poranění střeva	2	0,6	
Konverze v laparotomii	134	40,6	
Nemožnost dokončit laparoskopicky	106	32,1	
Ošetření útroh	12	3,6	
Krvácení	16	4,8	
Návrat na operační sál	25	7,6	
Krvácení	21	6,4	
Poranění střeva	2	0,6	
Hernie v incizi	2	0,6	
Jiné	0	0,0	
Znovupřijetí (do 6-ti týdnů)	31	9,4	
Krvácení	7	2,1	
Ileus	3	0,9	
Hernie v incizi	1	0,3	
Píštěl ureterální nebo moč.měch.	3	0,9	
Trombophlebitis	0	0,0	
Hematom v pánevi	14	4,2	
Peritonitis	3	0,9	
Komplikace celkem	228		7,2
Úmrtí	0		

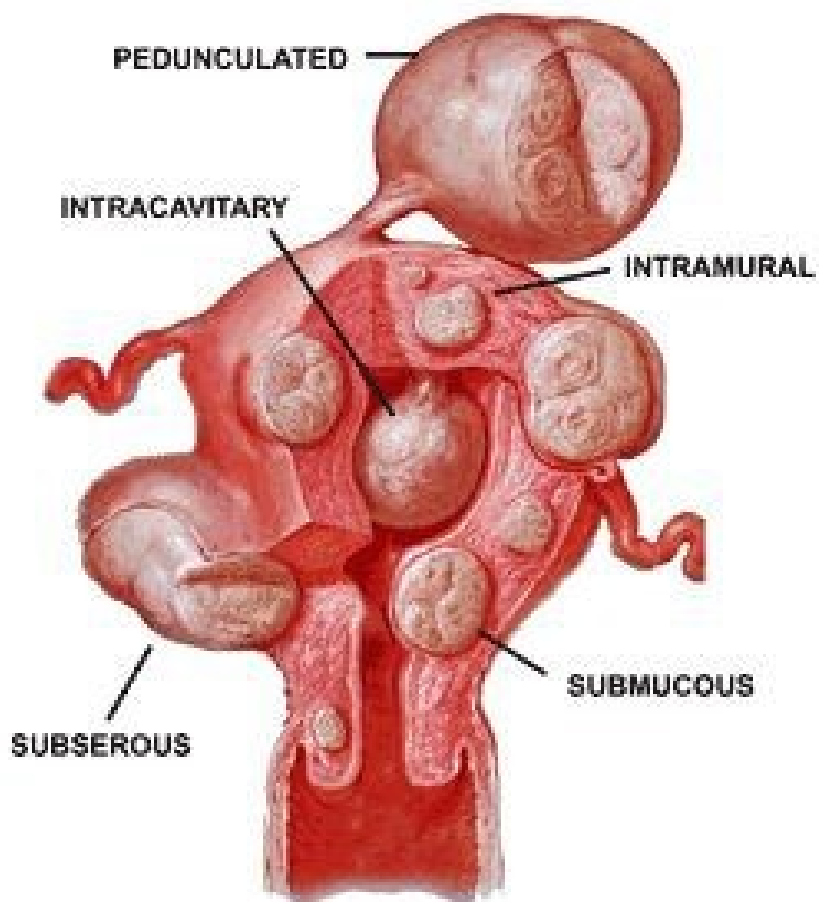
Tabulka A 8: Komplikace LAVH za rok 2010 v ČR (Zdroj: Registr komplikací gynekologické laparoskopie)

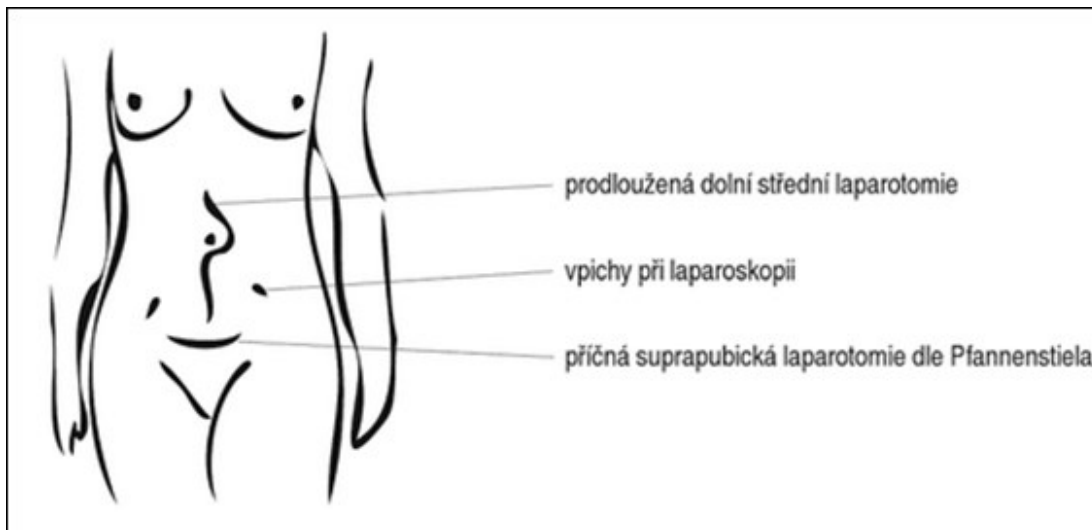
Obrázky

Obrázek B 1: Ženské vnitřní pohlavní orgány (Zdroj: Trojan a Schreiber, Knižní atlas biologie člověka, 2007, s. 85)

Obrázek B 2: Typy myomů dělohy (Zdroj: Mára, Myomy.cz)

Obrázek B 3: Typy incizí při gynekologických operacích (Zdroj: Slezáková, 2011, s. 35)

CVIČENÍ ZAMĚŘENÉ NA POSÍLENÍ SVALŮ PÁNEVNÍHO DŇA

- Kegelovy cviky slouží na posílení svalstva pánevního dna a redukuje nebo odstraňují stresový únik moči.
- Vhodné je posilování svalů pánve i tehdy, když se vás problém s mimovolným unikem moči ještě netýká. Pravidelné cvičení zpevňuje břišní stěnu i svaly pánevního dna včetně svěračů.
- Pravidelné cvičení též napomáhá k lepšímu prožití sexuálních aktivit a může napomoci ke snadnějšímu dosažení orgasmu. Zároveň redukuje pocit bolesti při pohlavním styku.
- Úspěšnost cvičení není závislá na věku!

KEGELOVY CVIKY – SPEVNĚNÍ SVALŮ PÁNEVNÍHO DŇA

1

Stůjte vzpřímeně, pokrčte jednu nohu, uchopte ji pod kolénem a přitáhněte k sobě. Chvilu držte a totéž opakujte s druhou nohou.

2

Stůjte vzpřímeně a překřížte nohy. Pomalu se předkloníte a pokuste se dotknout dlaněmi země. Dbejte na to, abyste se předklánění pomalu a namáhali obrátili po obrátli.

3

Posadte se na paty a pomalu mírně zdvižte zadní část těla – zadek.

4

Klekněte si na zem a podpírejte se rukama. Dbejte na to, aby byly ramena a nohy v pravém úhlu. Hlava je v prodloužení těla. Jednu nohu propněte nad zem, nechte ji nataženou a mírně ni lomtejte. Cvik opakujte i s druhou nohou.

5

Lehněte si a opírejte se o lokty. Nohy pokrčte v kolénou a střídavě se dotýkejte špičkami a patami země.

6

Zůstane ležet, opírejte se o lokty a nohama napodobujte jízdu na kole.

7

Lehněte si na záda a nohy, rozkročené na šířku chodidel, pokrčte v kolénou. Ruce překřížte, sepněte a natáhněte je nad hlavu. Pomalu zdvižte lopatky od země. Nezapomínejte pravidelně dýchat.

8

Lehněte si, pokrčte nohy a ruce natáhněte dopředu. Pomalu bez svislu se posadte, ruce položte až na kolena, při tomto úkonu vydechujte.

Více cviků najdete též na www.incovena.eu nebo žádejte v ambulanci Vašeho urologa, gynekologa či praktického lékaře.

- ✔ **LEN SETÝ** – přispívá k posílení svalů pánevního dna, k pohodlí během menopauzy a zmírňuje její symptomy
- ✔ **HOŘČÍK** – přispívá k normální činnosti nervové soustavy a svalů
- ✔ **VITAMÍN D** – přispívá k udržení normální činnosti svalů
- ✔ **VITAMÍN C** – přispívá k normální činnosti nervové soustavy a ochrání srdce před oxidativním stresem

Obrázek B 4: Cviky na posilování pánevního dna (Zdroj: Ovládejme každou kapku - Průvodce problematikou inkontinence moči, VOLM)

Příloha A: Žádost o provedení a zpracování kazuistiky na gynekologickém oddělení (vzor)

Petra Klímová
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED], 8. 11. 2016

[REDACTED]
Manažer pro nelékařské zdravotnické obory
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Žádost o provedení a zpracování kazuistiky na gynekologickém oddělení

Dobrý den paní magistro,

žádám o povolení nahlédnout a zpracovat data z dokumentace patientek z gynekologického oddělení v [REDACTED] z důvodu zpracování mé bakalářské práce k ukončení bakalářského studia na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Souhlas patientek zajistím předem a zaručuji se o zachování jejich anonymity, dále se také zaručuji, že nikde v mé práci nebude uveden název [REDACTED].

Žádám také o využití starší dokumentace uložené v depozitáři dokumentace [REDACTED] [REDACTED] pro dodatečné doplnění informací k mé bakalářské práci, pokud to bude třeba.

Děkuji za kladné vyřízení mé žádosti.

S pozdravem

Petra Klímová

Sestra perioperační péče na oddělení COS v [REDACTED]

Kontakt:

Tel.: 724 471 018

e-mail: petraklimova2014@seznam.cz

Příloha B: Ošetřovatelská anamnéza

Jméno: _____

Příjmení: _____

R.č.: _____

Ošetřovatelská anamnéza

Příjem

Doklad o DPN ano ne

Zahájeno detenční řízení ano ne

Pacient je svěprávný ano ne

Alergie

ano ne

Vědomí

při vědomí

porucha vědomí

bezvědomí

Kontakt

bez omezení

spolupracuje

nespolupracuje

ztížený

nelze navázat

Soběstačnost/pohyblivost

soběstačný

soběstačný s pomocí

(v případě nesoběstačnosti: provedl Barthelův test)

Bolest

ne

ano akutní chronická

(založ záznam Hočnocení bolesti)

intenzita: _____

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Výživa / hydratace

ano ne (provedl určený nutričního stavu)

enterální

sonda

zavedena dne: _____

diabetik

dieta č.: 3

kontakt s NT ano ne

Vyprazdňování

problém s močením ne ano

pálení řezání retence inkontinence

MK zaveden dne: _____

problém se stolicí ne ano 15

postední stolice dne: _____

zácpa průjem inkontinence stomie

Vyznamný handicap

problémy se zrakem

problémy se sluchem

problémy s řečí

amputace

ochrnutí

Kůže

změny na kůži ne ano zakresli

ekzém

otoky

jiné rany

dekubity

stupeň:

1. zčervenání
2. tvorba puchýřů
3. hluboká poškození kůže a tkáně
4. dekubit na kost – nekroza

Spánek

narušený ano ne

Dýchání

potíže ano ne

kuřák: ano ne

dušnost klidová namahová noční cyanóza kašel

Schopnost edukace

ne ano viz edukační záznam

Rizika

– riziko pádu (provedl zjištění rizika padu)

výsledné skóre: _____

– riziko poruchy kožní integrity (provedl hodnocení Norton)

výsledné skóre: _____

Informace o propuštění

bydlí doma sám/a ano ne

je v péči domácí péče domov důchodců pečovatelské služby

kdo se bude starat o nemocného po propuštění

rodina domácí péče následná c.š. péče

domov důchodců pečovatelské služby

kontakt s rodinou ano ne

Jiná sdělení

Cennosti a šaty

uloženy v trezoru oddělení ano ne

v centrálním trezoru ano ne

jaké: _____

doklad o úschově šatů ano ne

podpis: _____ podpis pacienta:

(zak. zástupce) _____

datum/čas: _____ 2016

Příloha C: Edukační brožura po hysterektomii

Příložena zvlášť jako další soubor v pdf.

EDUKACE PACIENTEK PO HYSTEREKTOMII

**Příručka pro porodní asistentky, všeobecné sestry a pacientky
na gynekologickém oddělení**

Foto:istock.com

2017

Milé kolegyně a vážené pacientky,

přináším Vám touto formou některé odpovědi na otázky, které by Vás mohly trápit v období po operaci, kdy se odstraní z těla děloha, po tzv. hysterektomii. Toto období bývá náročné a je vhodné vědět, co se v těle děje a co se může přihodit. Pokud se člověk dopředu připraví na nečekané události, lépe je snáší. Neváhejte se zeptat svého lékaře nebo sestry na jakékoli nejasnosti, které tu nejsou uvedeny. Pokud i Vám tyto rady poslouží, bude mít má práce svůj smysl.

Děkuji Vám za Váš zájem

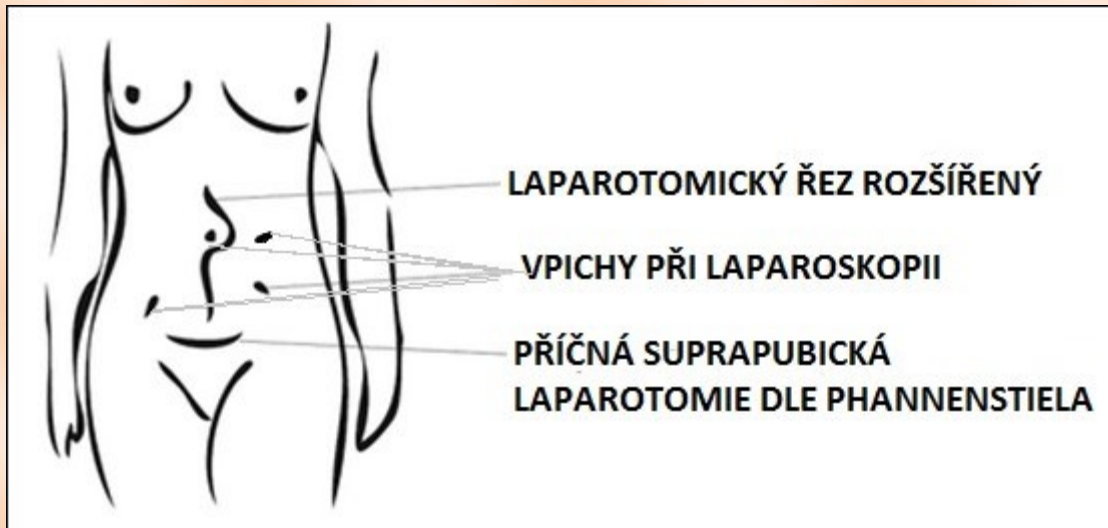
Autorka projektu

POTÍŽE, KTERÉ SE MOHOU DOSTAVIT PO HYSTEREKTOMII:

Bolest

Kde se může objevit?

- *V místě pooperační sutury*

Obrázek č. 1: Typy incizí při gynekologických operacích (Zdroj: Slezáková, 2011, s. 35, upraveno)

- **v oblasti bederní páteře**, které mohou být příznakem hojení jizvou v dutině břišní

- **bolest v zádech** může být reakcí na polohu, kterou pacientka zaujímá během operace

- **bolesti břicha** mohou být reakcí na operační zásah v dutině břišní nebo na zpomalení peristaltiky po operaci → doporučují se cviky dolních končetin na lůžku, brzká vertikalizace (vstávání z lůžka)

- k odstranění větší bolesti lze užit lékařem předepsaná analgetika a úlevovou polohu

- **bolesti ramen a pod žebry** po laparoskopické hysterektomii jsou způsobené naplněním břicha oxidem uhličitým → po vstřebání plynu bolest vymizí přibližně do 3 dnů.

Pooperační jizvy

Jak o ně pečovat?

- 4 řezy po LSK nebo řez suprapubický či laparotomický na břicho
- důležitá je zvýšená hygienická péče, sprchovat rány, lehce osušit,

netřít, udržovat v suchu a čistotě

První známka infekce:

- zarudnutí v místě jizev → použít lokální dezinfekční a hojivé přípravky (Jodisol apod.) + sterilní krytí, lékař naordinuje antibiotika jako prevenci vzniku větší zánětlivé komplikace

Obrázek 2: Zarudnutí v ráně kolem sutury (Zdroj: <http://www.vylecime.cz/jak-na-nehoji-se-rany>)

- při lehké sekreci z rány – antiseptický obvaz Inadine (napuštěný jodovou dezinfekcí, žluté zabarvení, nechává se na ráně, dokud úplně nezbělá; mění se jen sterilní čtverce).

Obrázek č. 3: Aseptické krytí Inadine (Zdroj: <https://www.lekarna.cz/inadine-9-5x9-5cm-5ks-jodovy-steril/>)

Kdy budou odstraněny stehy po operaci?

Odstranění stehů z operačních ran na břicho probíhá 10-15 den po operaci v závislosti na hojení rány. Kde tento výkon proběhne, určí ošetřující gynekolog. Stehy na poševním pahýlu jsou vstřebatelné, neodstraňují se.

• Poševní pahýl

- pochva je slepě zakončena suturou (zašita vstřebatelnými stehy), ještě asi jeden týden může žena slabě špinit nebo krvácet → je nutná důsledná hygiena po každém použití WC a pravidelná výměna vložek i osobního prádla.

Známka nesprávného hojení nebo počínající infekce – stále nelepší

se větší množství krve na vložce, výtok z pochvy, který dříve nebyl.

Jak tomu předejít?

- Dodržovat klidový režim, spíše odpočívat, ležet, nezvedat těžká břemena nad 2 kg, až do zhojení poševního pahýlu, tedy minimálně 6 týdnů, je nevhodné koupání ve veřejných koupalištích a bazénech, doma je vhodné sprchování, nutná je hygiena po každém použití WC, pohlavní zdrženlivost trvá 6 týdnů.

Potíže s močením

Jaké potíže můžu očekávat?

- Tyto potíže se mohou objevit zejména, pokud je operace spojena s plastikami pánevního dna
- je doporučováno pít dostatečné množství tekutin a pravidelně močit, nejlépe po 3-4 hodinách. Pokud je nutné ponechat několik dní v močovém měchýři permanentní katétr (močovou cévku) nebo epicystostomickou cévku vyvedenou nad sponou stydkou v podbříšku → je nutná správná hygiena a péče o tento vstup.

U epicystostomie sprchovat, udržovat v suchu a čistotě, dezinfekce a sterilní čtverec okolo vstupu v kůži, přelepit náplastí. Permanentní katétr nezastrkávat hlouběji do močové trubice, omývat vodou po každém použití WC.

Jaké problémy mě mohou potkat doma?

- Po návratu domů je možné, že budete chodit častěji močit. Dodržujte pitný režim, provádějte cviky dle návodu pro posilování pánevního dna (svaly, které drží před operací i dělohu, močový měchýř i konečník ve správné pozici v těle). O možnosti cvičení se zeptejte svého gynekologa. Posilování svalstva pánevního dna vám může pomoci od samovolného úniku moči. Noste vhodné oblečení, abyste zabránily prochladnutí!

Dočasně zpomalená střevní pasáž

Jak se může projevit?

- Zvýšená plynatost a zácpa je běžným projevem po operaci. Je vhodné postupné zatěžování nenadýmavou stravou, pohybem

a ev. i šetrnými projímadly (glycerinový čípek, lactulóza). Dodržujte pitný režim, ať usnadníte odchod stolice. Využívejte rituálů, které Vám pomáhaly před operací a nejsou v rozporu s pooperační léčbou.

Jak má vypadat správná strava?

V nemocnici vám bude strava měněna postupně, aby se střeva příliš nepřetížila a začala dobře fungovat.

Doma pak jezte pestrou stravu, abyste zajistily dostatek vitamínů a živin pro lepší hojení. Doporučuje se bezobylková strava (s nižším obsahem vlákniny a jiných nestravitelných součástí), dále potraviny s větším obsahem bílkovin - drůbeží, králičí nebo hovězí maso, mléčné výrobky, například jogurty, sýry nebo tvaroh. Je zapotřebí i hodně minerálů a esenciálních mastných kyselin, tedy je dobré zařadit do jídelníčku kvalitní oleje a ryby ve vhodné úpravě. Vyhněte se nevhodným pokrmům, smaženým a tučným jídlům a také alkoholu. Zeleninu a ovoce v přiměřené míře, obsahují hodně nestravitelných zbytků. Vitamíny lze po určitý čas doplňovat uměle, a to multivitaminovými doplňky z lékárny.

Pohlavní styk

Kdy nejdříve mohu začít s pohlavním stykem?

- Není doporučován prvních 6 týdnů po operaci, až do zhojení poševního pahýlu, hrozí zanesení infekce.

Pokud jsou během operace odstraněna ovaria - můžete pociťovat omezení lubrikace poševního vchodu → doporučuje se používání lubrikačních gelů nebo je možné lokální podávání estrogenů dle ordinace obvodního gynekologa.

Pooperační rehabilitace

Jak správně cvičit?

- Hned po operaci jednoduchá dechová cvičení (prohloubené dýchání) a protahovací cvičení na lůžku např. zvedání dolních končetin páne nad podložku. Později postupně přidávejte další cviky. Doma lze provádět posilovací cviky pánevního dna dle přiloženého návodu.

- Po propuštění je doporučená kondiční chůze, nedoporučuje se cvičení spojené se skoky a otřesy.
- Jízda na kole po rovině je doporučována nejdříve za 4 až 6 týdnů. Jízda členitým terénem až po půl roce, zejména je-li operace spojena s plastikou pánevního dna. Během prvního půl roku se má žena vyvarovat zvedání těžkých břemen nad 2 kg - hrozí sestup pochvy a vytlačení části pochvy ven poševním vchodem.

Návod k provádění cviků na posilování pánevního dna:

KEGELOVY CVIKY NA ZPEVNĚNÍ SVALŮ PÁNEVNÍHO DNA

- slouží na posílení svalstva pánevního dna a redukují nebo odstraňují stresový únik moči
- vhodné je posilování svalů pánve i tehdy, když se vás problém s mimovolným únikem moči ještě netýká, pravidelné cvičení zpevňuje břišní stěnu i svaly pánevního dna včetně svěračů močového měchýře
- pravidelné cvičení též napomáhá k lepšímu prožití sexuálních aktivit a může napomoci ke snadnějšímu dosažení orgasmu, zároveň redukuje pocit bolesti při pohlavním styku
- úspěšnost cvičení není závislá na věku!

1.

Stůjte vzpřímeně, pokrčte jednu nohu, uchopte ji pod kolenem a přitáhněte k sobě. Chvíli držte a totéž opakujte s druhou nohou.

2.

Stůjte vzpřímeně a překřižte nohy. Pomalu se předkloňte a pokuste se dotknout dlaněmi země. Dbejte na to, abyste se předkláněly pomalu a namáhali obratel po obratli.

3.

Posaďte se na paty a pomalu mírně zdvihejte zadní část těla – zadek.

4.

Klekněte si na zem a podpírejte se rukama. Dbejte na to, aby byly ramena a nohy v pravém úhlu. Hlava je v prodloužení těla. Jednu nohu propněte nad zem, nechte ji nataženou a mírně s ní kmítejte. Cvik opakujte i s druhou nohou.

5.

Lehněte si a opřete se o lokty. Nohy pokrčte v kolenou a střídavě se dotýkejte špičkami a patami země.

6.

Zůstaňte ležet, opřete se o lokty a nohama napodobujte jízdu na kole.

7.

Lehněte si na záda a nohy, rozkročené na šířku chodidel, pokrčte v kolenou. Ruce překřižte, sepněte a natáhněte je nad hlavu. Pomalu zdvihejte lopatky od země. Nezapomínejte pravidelně dýchat.

8.

Lehněte si, pokrčte nohy a ruce natáhněte dopředu. Pomalu bez švihů se posaďte, ruce položte až na kolena, při tomto úkonu vydechujte.

Obrázek č. 4: Cviky na posilování pánevního dna (Zdroj: Ovládejme každou kapku - Průvodce problematikou inkontinence moči, VOLM)

Doporučené zásady při posilování svalů pánevního dna:

- cvičte denně, avšak s ohledem na výchozí zdravotní stav a po konzultaci s lékařem
- při cvičení dodržujte předepsaný postup prováděných cviků
- jednotlivé cviky opakujte zpočátku 3 – 5 x, později 5 – 10 x
- cvičte 10, 15, 20 minut denně po dobu minimálně 3 měsíců
- cvičte koordinovaně s dechem, vdechujte nosem a vydechujte ústy
- dbejte na kvalitu prováděných cviků, nikoliv na jejich množství
- nikdy necvičte těsně po jídle a při únavě
- před cvičením se vždy vymočte
- cvičte ve vyvětrané místnosti na lůžku, koberci, žíněnce apod. ve volném cvičebním úboru
- svěrače močových cest posilujte i během močení (během močení stahujte svěrače – přerušujte močení – a hned svěrače uvolněte)
- zásadně se řiďte pokyny ošetřujícího lékaře, fyzioterapeuta včas upozorněte na zdravotní změny během cvičení

Pracovní neschopnost

Kdy se mám dostavit k obvodnímu gynekologovi po propuštění z nemocnice?

- Obvykle za týden od propuštění byste se měla hlásit u svého gynekologa, který převezme dohled nad vaší pracovní neschopností a stanoví data dalších kontrol.

Jak dlouho zůstanu v pracovní neschopnosti?

- Délka pracovní neschopnosti se pohybuje mezi 5-6 týdny. Záleží nejen na typu a rozsahu operace, ale i na průběhu hojení operačních ran.

- Po laparoskopických operacích bývá rekonvalescence kratší, ale je také nutné brát v úvahu přidružená onemocnění a druh práce, kterou žena v zaměstnání vykonává. Pracovní neschopnost po laparoskopické hysterektomii trvá přibližně 1 až 2 týdny.

Žena během těchto týdnů postupně zvyšuje fyzickou i psychickou zátěž a opětovně se zapojuje do každodenního, běžného života a vrací se ke svým zálibám.

Komplexní lázeňská léčba

Může mi lékař předepsat lázeňský pobyt po operaci?

- Plně hrazená lázeňská léčba ze zdravotního pojištění může být po hysterektomii schválena jen v případě komplikovaného operačního či pooperačního průběhu.

Klimakterický syndrom

Co je to?

Klimakterium neboli přechod je sled hormonálních změn, které nastanou po ukončení reprodukční schopnosti, kdy se přestanou tvořit ženské pohlavní hormony. U 75 % žen se objevuje soubor specifických příznaků, které se u nich dosud neobjevovaly.

Klimakterický syndrom zahrnuje projevy, které jsou zobrazeny v tabulce. Můžou se projevit zejména, jsou-li odstraněny spolu s dělohou i vaječníky, nebo i jejich část. V takovém případě to hlase svému gynekologovi, který vám může naordinovat léčbu podáváním hormonů uměle. Je to buď náhradní léčba samotnými estrogeny, nebo hormonální terapie v širším slova smyslu, tzn. kombinací estrogenů s gestageny.

Toto je soubor dle mého nejčastějších dotazů. Pokud zde nějaké nenajdete, určitě se zeptejte svého ošetřujícího gynekologa, který Vám na ně rád odpoví.

POSTIŽENÝ SYSTÉM	KLINICKÝ OBRAZ - PROJEVY
VAZO-MOTORICKÝ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ návaly horka ▪ záchvaty pocení ▪ palpitace (bušení srdce) ▪ nevolnost ▪ parestezie (nepříjemný pocit brnění, svědění či pálení kůže)
PSYCHICKÝ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poruchy spánku ▪ podrážděnost ▪ únava ▪ apatie (netečnost) ▪ deprese ▪ zapomnětlivost ▪ úzkost
KOŽNÍ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ suchost ▪ ztráta turgoru (napětí kůže) ▪ vypadávání vlasů
UROGENITÁLNÍ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ atrofie (zmenšení orgánu úbytkem či zmenšením buněk) ▪ dyspareunie (bolest při pohlavním styku) ▪ kolpitida (zánět pochvy s výtokem) ▪ inkontinence moči (samovolný únik moči) ▪ infekce močových cest)
POHYBOVÝ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osteoporóza (řidnutí kostní hmoty) ▪ zlomeniny ▪ bolesti kloubů ▪ bolesti svalů
CÉVNÍ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skleróza cév (zesílení stěny cév vazivovými pláty) ▪ riziko infarktu (odúmrť tkáně z nedostatku zásobení kyslíkem, např. ucpáním cévy)

Tabulka č. 1: Klimakterický syndrom (Zdroj: Slezáková, 2011, s. 25, upraveno pro snazší srozumitelnost)

Použité zdroje:

SLEZÁKOVÁ, L. et al. *Ošetřovatelství v gynekologii a porodnictví*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3373-9.

Obrázková galerie:

- titulní obrázek: istock.com. Dostupné z:

<http://www.babyweb.cz/menstruace-po-porodu>

<http://www.vylecime.cz/jak-na-nehoji-se-rany>

<https://www.lekarna.cz/inadine-9-5x9-5cm-5ks-jodovy-steril/>

Informační leták „Ovládejme každou kapku - Průvodce problematikou inkontinence moči“, VOLM

Autor: Petra Klímová, 23. 3. 2017

petraklimova2014@seznam.cz